

ABORDĂRI CONCEPTUALE PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICHE ELECTRONICE

CIOBANU Tatiana,

Doctor, conferențiară universitară

Universitatea de Stat din Moldova

Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative,

Departamentul Științe Politice și Administrative

CZU: 351.712:336.581:658.7

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7529053>

SUMMARY

Public procurement is an essential aspect of public investment: it stimulates economic development in the state and is an important element for dynamizing the market. Public procurement is important because it involves the use of public money and is part of our everyday life. Public administrations purchase works, goods and services for their citizens: these purchases must be made in the most efficient way. Public procurement also provides opportunities for businesses, thereby encouraging private investment and contributing directly and indirectly to economic growth and job creation. Finally, public procurement plays an important role in channeling European structural and investment funds.

Public procurement represents the sum of all the processes of planning, setting priorities, organizing, advertising and procedures, in order to make purchases by organizations that are fully or partially financed by public budgets. These refer to the process by which public authorities, such as central or local authorities, purchase works, goods or services from companies.

Achizițiile publice reprezintă un aspect esențial al investițiilor publice: stimulează dezvoltarea economică în stat și reprezintă un element important pentru dinamizarea pieței. Achizițiile publice sunt importante pentru că presupun utilizarea banilor publici și fac parte din viața noastră de zi cu zi. Administrațiile publice achiziționează lucrări, bunuri și servicii pentru cetățenii lor: aceste achiziții trebuie făcute în modul cel mai eficient. De asemenea, achizițiile publice oferă oportunități pentru întreprinderi, încurajând astfel investițiile private și contribuind în mod direct și indirect la creșterea economică și la crearea de locuri de muncă. În fine, achizițiile publice joacă un rol important în canalizarea fondurilor structurale și de investiții europene.

Achizițiile publice reprezintă suma tuturor proceselor de planificare, stabilire a priorităților, organizare, publicitate și de proceduri, în vederea realizării de cumpărări de către organizațiile care sunt finanțate total sau parțial de bugete publice. Acestea se referă la procesul prin care autoritățile publice, cum ar fi autoritățile centrale sau autoritățile locale, achiziționează lucrări, bunuri sau servicii de la companii.

De-a lungul evoluției statelor, achizițiile publice au fost un element indispensabil al acestora. Statul, având la bază două elemente fundamentale: necesitatea satisfacerii nevoilor cetățenilor săi și activitatea fundamentată pe banii publici, a creat mecanisme pentru asigurarea necesităților prin utilizarea banilor publici. Forma achizițiilor publice și denumirea acestora au fost diferite pe parcursul secolelor.

În Principatele Române, primul act normativ, în care a fost tratată sistemic și unitar materia achizițiilor publice este Regulamentul relativ la comptabilitatea publică, adoptat de domnitorul Alexandru Ioan prin Decretul nr. 29 din 29 noiembrie. Regulamentul prevedea că „toate tocmelile în numele Statului se vor face prin concurență și publicitate”, cu excepția că „tocmelile să fie prin bună învoire” în cazul procurărilor a căror valoare nu depășea 10 000 de lei [14, p.10].

Regulamentele din acea perioadă nu defineau noțiunea achizițiilor publice, iar singurele tipuri de proceduri erau *licitația* și *tocmeala prin buna învoire*. În pofida acestui fapt, regulile cuprindeau elementele principale ale formelor de achiziții publice moderne:

a) accesul liber la procedură a ofertanților;

b) publicitatea (anunțurile pentru proceduri se făceau prin mijloace de publicitate naționale cu cel puțin 15 zile înainte; anunțurile conțineau date care asigurau informarea clară asupra obiectului și termenilor procedurii; deschiderea ofertelor avea loc public; adjudecarea avea loc la finalul ședinței, fiind redactat și un proces-verbal ce conținea toate detaliile despre procedură; ofertanții erau informați despre rezultate);

c) acordarea unei perioade de timp pentru pregătirea și prezentarea ofertelor;

d) existența garanțiilor de participare;

e) atribuirea se făcea în baza criteriului cel mai mic preț, unicul criteriu de atribuire din textul regulamentului;

f) participanții la procedură care nu erau satisfăcuți de rezultate, aveau dreptul de a contesta decizia. [14; p.3]

Forma de desfășurare a achizițiilor publice, inițial era bazată pe anunțarea preventivă, colectarea până la o dată stabilită a ofertelor din partea comercianților, iar ulterior în cadrul unei ședințe, deschiderea ofertelor și verificarea corespunderii acestora cu condițiile de participare împreună cu ofertanții. În urma deschiderii avea loc ședința de evaluare și luarea deciziei, în lipsa ofertanților. Procesul era anevoios și îndelungat, totodată presupunea utilizarea irațională a resurselor. După finalizarea unei proceduri de achiziție, toate actele urmau a fi broșurate la dosar. Având în vedere că ofertele erau prezentate în format de hârtie, aceasta presupune utilizare irațională a unor cantități mari de hârtie și spațiu pentru arhivarea aceluși dosar [15,18].

În perioada sovietică, odată cu formarea sistemului de comandă în administrarea economiei, toate achizițiile publice erau efectuate în baza actelor și con-

tractelor planificate. În calitate de subiecți figurau doar întreprinderile de stat, iar obiectul contractului - produse industriale și tehnice de larg consum [17].

O importanță deosebită era acordată achizițiilor de produse agricole, deoarece acestea reprezentau legătura economică dintre oraș și mediul rural. Esența unor astfel de achiziții la acel moment consta în concentrarea sistematică a produselor agricole în mâinile statului, în vânzarea de către colhozuri și sovhozuri a produselor lor pe bază de comerț organizat. Achiziționarea de către stat a produselor colhozurilor și sovhozurilor s-a efectuat într-o formă juridică unică - printr-un acord de contractare, iar achiziția de produse agricole de la populația rurală se realiza prin încheierea de contracte de vânzare. Sursele instituției juridice a achizițiilor publice au fost fundamentate în legislația uniunii și cea republicană. Printre cele mai importante acte unionale, era considerat Codul civil, care conținea norme privind contractul. Acordul de contractare a fost definit ca un acord independent încheiat pe baza unui plan de achiziții publice de produse agricole și a planurilor de dezvoltare a producției agricole a colhozurilor și sovhozurilor, în care pe de o parte acestea se angajau să transmită în administrare sau proprietate altei părți - organizației de achiziții - produse agricole în cantitățile, sortimentul și într-un anumit interval de timp prescrise, iar organizația de achiziții era obligată să accepte și să plătească în termenele prevăzute de contract, produsele specificate, precum și să furnizeze asistență primei părți în organizarea procesului de producere și livrarea produselor la punctele de colectare.[16]

Politica achizițiilor publice a fost întotdeauna determinată de Partidul Comunist în raport cu situația în care se afla țara într-un stadiu sau altul al dezvoltării sale. Pentru această perioadă, achizițiile publice s-au caracterizat prin absența concurenței, lipsa stimulentei pentru producători, furnizori și executanți, în utilizarea eficientă a resurselor, în extinderea gamei de bunuri și servicii, în tendința spre inovație [16]. Astfel, în condițiile sistemului economic planificat care a existat în URSS, distribuția resurselor era controlată de guvern într-o manieră centralizată.

După declararea independenței, procedura de achiziții păstrează elemente sovietice și este reglementată de acte guvernamentale[13], care au drept scop satisfacerea deplină a cerințelor populației și economiei naționale a republicii în ce privește asigurarea cu produse, lucrări și servicii, crearea condițiilor necesare pentru îndeplinirea obligațiilor R.S.S. Moldova prevăzute în contractele și acordurile încheiate în perioada de tranziție la economia de piață. Guvernul R.S.S. Moldova. În context, organele raionale de conducere ale complexului agroindustrial erau obligate să date despre distribuția producției agricole și materiei prime livrate Statului pentru utilizare și organizațiilor de colectare. Totodată ministerele de resort erau responsabile de proiectul contractului-tip cu privire la executarea comenzii de stat a Guvernului R.S.S. Moldova.

Ulterior, în anul 1995, în scopul satisfacerii necesităților statului în producție, lucrări și servicii, este adoptată Hotărârea nr.67 pentru aprobarea Regulamentului

provizoriu cu privire la modul de formare și plasare a comenzilor de livrare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor pentru necesitățile statului (comanda de stat) [13]. În acest sens, contractul de stat servește drept document principal ce definește drepturile și obligațiunile beneficiarului de stat și ale furnizorului de producție pentru necesitățile statului. Contractul reglementează relațiile de drept, organizaționale și economice dintre furnizori și beneficiarul de stat, care acționează în calitate de cumpărător.

În anul 1997, cadru de reglementare se instituie forma unei legi organice[6], care stabilește temeiurile juridice de efectuare a achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului din contul banilor publici, drepturile și obligațiile Agenției Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare, ale grupurilor de lucru pentru achiziții și ale furnizorilor (antreprenorilor).

În calitate de obiectiv își propune asigurarea economiei și eficacității achizițiilor, participării largi a furnizorilor la procedurile de achiziție, a dezvoltării concurenței între ei, obiectivității și nepărtinirii procedurilor de achiziție și încrederii publice față de ele [6]. Novițiile se prezintă prin reglementări privind procedurile de achiziție publică desfășurate cu participarea grupului de lucru și a persoanele fizice și juridice ale Republicii Moldova și ale altor state, indiferent de tipul de proprietate și de forma de organizare juridică. Cu toate că preponderent figurează licitația publică ca procedură de achiziție publică, este reglementată achiziția dintr-o singură sursă și cererea ofertelor de prețuri. Aceste aspecte au devenit extrem de importante pentru ca autoritățile publice să aleagă și să aplice corect procedura de achiziții de fiecare dată, în funcție de caracteristicile obiectului contractului de achiziții și valoarea acestuia.

De menționat, că atingerea unei performanțe înalte în achizițiile publice nu poate fi efectuată doar prin îmbunătățirea procedurilor de achiziții. Era nevoie de modernizarea cadrului legal, iar Legea achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului, fiind învechită, este înlocuită cu Legea privind achizițiile publice[7]. Legislația nouă aduce cu sine mai multe îmbunătățiri fundamentale. Printre acestea se numără introducerea principiilor care trebuie luate în considerație în procesul de achiziții publice (transparența, eficiența folosirii banilor publici, tratamentul egal al operatorilor economici etc.). Alt aspect ține de apariția unor proceduri de achiziții publice noi, cum ar fi: dialogul competitiv, procedurile negociate, sistemele dinamice de achiziție sau licitația electronică. În procesul de modificare a legislației în domeniu, Agenția Națională pentru Achiziții Publice a fost înlocuită cu Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare, care a activat până în 2009. În urma restructurărilor a fost instituită Agenția Achiziții Publice.

În linii generale, modernizarea cadrului legal a fost inevitabilă și a inclus în sine o serie de elemente inovative. Prin urmare, etapa dată a condus nu doar la

revizuirea legislației în domeniu, ci și la actualizarea acesteia, în corespundere cu noile tendințe, cu un accent pus transparența achizițiilor publice.

Fiind un domeniu favorabil pentru manifestarea corupției și care în mare parte depinde eficiența utilizării banilor publici, un accent separat este acordat digitizării achizițiilor publice, fiind introduse o serie de specificări legate de noi practici electronice aplicabile în achiziții (comunicare electronică între autoritățile contractante și ofertanți; implementarea unui sistem dinamic de achiziție în totalitate electronic; publicarea în format electronic a anunțurilor, caietelor de sarcini și a tuturor documentelor suplimentare; efectuarea tuturor comunicărilor și schimbului de informații pe cale electronică; prezentarea pe cale electronică a ofertelor; efectuarea licitațiilor electronice).

Licitația electronică a obținut un cadru mai clar de reglementare abia spre finele lui 2013, când a fost adoptat Regulamentul privind achizițiile publice folosind licitația electronică [12].

Aceasta prevede implementarea parțială a normelor europene, accentul fiind pus pe folosirea unui dispozitiv electronic pentru a analiza în formă descrescătoare prețurile pentru ofertele propuse. Acest tip de procedură poate fi folosit la faza finală a altor proceduri de achiziții publice, cum ar fi: licitația deschisă, licitația limitată, COP sau la reluarea competiției în cazul acordului-cadru. În linii mari, licitația electronică este menită să contribuie la sporirea transparenței achizițiilor publice, iar pentru a participa operatorii economici sunt obligați să se înregistreze în sistemul electronic corespunzător. O realizare semnificativă în acest domeniu a fost și Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice” (RSAP), elaborat în 2008.

Odată cu semnarea și ratificarea Acordului de Asociere cu UE, procesul de preluare și transpunere a legislației europene în domeniu achizițiilor publice urma să fie accelerat. Respectiv, în scopul transpunerii directivelor europene [1-4] la data de 03.07.2015 este adoptată o nouă lege privind achizițiile publice [8].

Implicit, fiind flexibilă și adaptabilă, administrația publică, s-a conformat schimbărilor mediului social și tehnico-științific. Pentru a se moderniza și eficientiza, sistemul administrației publice a introdus un șir de instrumente ale tehnologiilor informaționale de comunicare. Achizițiile publice fiind o componentă a sistemului administrativ, la fel a preluat aceste instrumente inovatoare. Începând de la utilizarea documentelor în format electronic, schimbul de date prin poșta electronică, până la desfășurarea procedurilor în format electronic și semnarea electronică a documentelor de achiziție publică. Achizițiile publice încep a face parte din conceptul de Guvernare electronică.

Achizițiile publice sunt într-o transformare digitală. Uniunea Europeană sprijină procesul de regândire a procesului de achiziții publice având în vedere tehnologiile digitale. Acest lucru depășește simpla trecere la instrumente electronice; regândește diverse faze pre-achiziție și post-achiziție. Scopul este de a

simplifica participarea pentru mediul de afaceri și gestionarea de către sectorul public. De asemenea, permite integrarea abordărilor bazate pe date în diferite etape ale procesului de achiziție.

Achizițiile publice sunt printre factorii cheie către punerea în aplicare a „principiului o singură dată” în administrațiile publice – o piatră de temelie a strategiei UE pentru piața unică digitală. În era datelor mari, achizițiile digitale sunt, de asemenea, esențiale pentru a permite guvernelor să ia decizii bazate pe date cu privire la cheltuielile publice.

Datele fiabile sunt esențiale pentru a pregăti răspunsuri politice adecvate. Transformarea digitală, creșterea calității datelor în general și disponibilitatea standardelor de date deschise oferă oportunități de a crea analize mai bune pentru elaborarea de politici bazate pe nevoi și sisteme de avertizare pentru a semnaliza și aborda corupția în achizițiile publice. Ar trebui puse la dispoziție date mai bune și mai accesibile cu privire la achiziții, deoarece oferă o gamă largă de oportunități pentru a evalua mai bine performanța politicilor de achiziții, a optimiza interacțiunea dintre sistemele de achiziții publice și a modela viitoarele decizii strategice. Sistemele electronice de achiziții trebuie să producă date de bună calitate, dar – și mai important – factorii de decizie politică trebuie să utilizeze aceste date și să le partajeze altor părți interesate. Ele oferă, de asemenea, un mijloc de a detecta neregulile.

Astfel achizițiile publice electronice presupun obținerea prin mijloace electronice de către o autoritate publică achizitoare, definitivă sau temporară, de bunuri prin contract de cumpărare, închiriere sau antrepriză, inclusiv servicii legate de furnizarea respectivelor bunuri sau investiții publice, cu condiția ca valoarea acestor servicii să nu depășească valoarea bunurilor sau investițiilor publice cărora le corespund. Contractarea achizițiilor publice se face pe de o parte, între o persoană juridică achizitoare, organe de stat și instituții publice, din fondurile aprobate prin bugetul de stat, bugetele locale ori alte surse asigurate de stat sau unitățile administrativ-teritoriale, și pe de altă parte, de orice persoană fizică sau juridică, partener al persoanei juridice achizitoare, care și-a adjudecat la licitație, încheierea contractului.

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova conduce tranziția la achizițiile publice electronice și alinierea la tendințele Uniunii Europene, pentru a asigura o utilizare transparentă și eficientă a bugetului de stat al Republicii Moldova. Prin lansarea platformei guvernamentale MTender, se urmărește sprijinirea achizițiilor publice de la planificarea achizițiilor până la plata pentru contractele de achiziții publice. Aceasta va scurta timpul de licitații pentru instituțiile publice și timpul de așteptare pentru plăți pentru furnizori și contractori. Platforma creată este un pas spre atingerea obiectivului specific din cadrul Strategiei pentru reformarea administrației publice 2016-2020 [10], acțiunile fiind corelate și cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, care identifică pilonii de bază și

etapele care trebuie de urmat pentru a moderniza sistemul administrativ pe filiera finanțelor publice [5].

Cu instrumentele digitale, cheltuielile publice ar trebui să devină mai transparente, orientate spre dovezi, optimizate, raționalizate și integrate cu condițiile pieței. Noile tehnologii oferă posibilitatea de a regândi fundamental modul în care sunt organizate achizițiile publice și părțile relevante ale administrațiilor publice. Există o șansă unică de a remodela sistemele relevante și de a realiza o transformare digitală. Autoritățile publice se străduiesc, în general, să creeze o societate mai echitabilă, bazată pe șanse egale, creștere economică durabilă și participare largă pe piață, oferind în același timp durabilitatea finanțelor publice.

Transparența și autoritățile publice profesioniste vor putea să cheltuiască eficient și să lupte împotriva corupției, cu un cadru corespunzător de reglementare [9]. Mai multe state europene au început deja să dezvolte o abordare strategică a achizițiilor, completate de inițiative locale promițătoare. Mai mult se poate obține prin eforturi comune și inspirându-se unul de la celălalt. Comisia Europeană este dornică să joace un rol favorizant în acest proces de transformare către sisteme de achiziții moderne, inovatoare și durabile, potrivite pentru secolul XXI.

Un exemplu bun de implementare a instrumentelor TIC în domeniul achizițiilor publice este Lituania, una din țările baltice care a avansat mult la capitolul e-Guvernare. În Lituania, toate procedurile electronice de achiziții publice au loc pe un singur portal - Sistemul central de informații privind achizițiile publice (abrevierea lituaniană CVP IS sau abrevierea engleză CPP IS). Acest sistem este condus și administrat de Biroul de Achiziții Publice. Utilizarea CVP IS este obligatorie pentru fiecare procedură de achiziție publică, peste și sub pragurile europene, cu excepția procedurilor care, în conformitate cu legislația națională și directivele europene, pot fi efectuate fără publicare prealabilă. Aceasta include, de asemenea, procedurile de achiziții de valoare redusă pentru contractele sub 10 000 EUR (fără TVA) pentru autoritățile contractante. Sistemul constă din module separate care au fost introduse treptat începând cu anul 2009 și au fost create în momente diferite, astfel încât designul lor vizual este diferit, cu toate acestea, toate portalurile de achiziții publice fac parte din același sistem și sunt interconectate [18].

Guvernanța în domeniul achizițiilor publice se bazează pe date fiabile. Acestea sunt esențiale pentru a pregăti răspunsuri adecvate la nivel de politici. Ar trebui să fie puse la dispoziție date de o calitate mai bună și accesibile privind achizițiile publice. În modul acesta, ar apărea o întreagă gamă de posibilități de evaluare îmbunătățită a performanței politicilor de achiziții și de orientare a viitoarelor decizii strategice. În plus, utilizarea sistemelor de achiziții electronice va permite producerea de date care să ofere, de asemenea, o metodă de detectare a neregulilor. Totodată, accesul la datele legate de achizițiile publice ar trebui să faciliteze dialogul cu societatea civilă și să responsabilizeze mai mult guvernele.

Autoritățile publice sunt astfel mai bine dotate în lupta împotriva fraudelor și a corupției. În acest scop, înființarea de registre de contracte accesibile publicului este recomandată cu fermitate, asigurând transparența cu privire la contractele atribuite și la modificările aduse acestora. În plus, facilitarea raportării cazurilor de corupție prin instituirea unor mecanisme eficiente de raportare și prin protecția denunțătorilor împotriva represaliilor poate, de asemenea, să contribuie la îmbunătățirea gradului de transparență a achizițiilor publice și la economisirea banilor publici. Noile tehnologii digitale oferă posibilități considerabile de raționalizare și simplificare a procedurilor de achiziții publice prin implementarea achizițiilor publice electronice. Cu toate acestea, avantajele achizițiilor publice electronice vor fi vizibile pe deplin numai în cazul în care întregul proces de achiziții publice va fi supus transformărilor digitale. Termenul achiziții publice electronice se referă, în linii mari, la utilizarea sistemelor electronice pentru a gestiona oricare sau toți pașii procesului de achiziție publică. Multe guverne din toate regiunile lumii s-au angajat în implementarea e-achizițiilor publice, iar adoptarea la nivel mondial este în creștere. Achizițiile guvernamentale reprezintă un procent semnificativ din economie, ceea ce înseamnă că economiile, la implementarea achizițiilor publice electronice, pot fi considerabil de mari. Concepțiile greșite obișnuite despre achizițiile publice electronice sunt, de asemenea, eliminate, cum ar fi achizițiile publice nu conduc neapărat la pierderi de locuri de muncă și nici nu înlătură puterile discreționare atribuite funcționarilor. Sunt identificate și explicate provocările cheie legate de implementarea achizițiilor publice. Trebuie remarcat, totuși, că întregul potențial al achizițiilor publice va fi realizat numai atunci când implementarea va fi însoțită de reforme în domeniul achizițiilor publice [19].

Tranziția către achizițiile publice electronice oferă ocazia de a moderniza sistemul de achiziții publice. Printre exemplele de bune practici în desfășurarea acestui proces merită menționate: 1) înființarea unui portal unic la nivel național care grupează toate notificările și conectarea acestuia la baza de date guvernamentală; 2) dezvoltarea unei piețe competitive pentru serviciile de achiziții publice electronice; 3) înființarea unui registru de contracte care să permită divulgarea integrală a informațiilor privind atribuirea contractelor; 4) reducerea cerințelor privind semnăturile electronice; 5) punerea în aplicare a principiului „doar o singură dată”.

La fel de important este faptul că, atunci când societățile (sau cetățeni) trebuie să furnizeze informații mai multor instituții din cadrul administrației publice, aceste informații nu trebuie furnizate decât o singură dată. Principiul „doar o singură dată” este o practică aplicată în interacțiunea dintre stat și societăți (sau cetățeni). Aceasta se bazează pe faptul că informațiile care pot fi recuperate din partea unei instituții a administrației publice utilizându-se diverse referințe (cum ar fi numărul fiscal) nu ar trebui să fie niciodată solici-

tate întreprinderilor (sau cetățenilor). Acest demers poate fi efectuat fie în mod direct, prin intermediul registrelor naționale (de exemplu, în Estonia), fie prin intermediul unui sistem de agregare (precum preselecția societăților) în cazul în care societățile furnizează informațiile instituțiilor administrațiilor publice doar o singură dată.

Conceptul achizițiilor publice electronice este o necesitate a sistemului administrației publice din Republica Moldova. Pentru a face față ritmului alert al proceselor din mediul socio-economic, statul are obligația de a utiliza toate mecanismele posibile. Modernizarea proceselor și digitalizarea achizițiilor publice permite creșterea transparenței și conferă administrației publice caracterul manevrabil. Riscurile care însoțesc achizițiile publice electronice sunt ușor înlăturabile, asigurând unele elemente prin măsuri de precauție.

Achizițiile publice electronice sunt un fenomen inovator în activitatea administrației publice a Republicii Moldova, în esență fiind una din acțiunile de aliniere la practicile și reglementările statelor europene. Asigurarea unui cadru legal funcțional, eficient și transparent în domeniul achizițiilor publice, inclusiv prin armonizarea acestuia la Directivele Uniunii Europene și standardele internaționale, constituie principiile de bază care ghidează acțiunile Ministerului Finanțelor la elaborarea și implementarea politicilor în domeniul achizițiilor publice. Elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul achizițiilor publice este o funcție de bază a Ministerului Finanțelor [2].

În concluzie, pentru ca procesul de realizare a achizițiilor publice electronice să fie eficient iar procesul de interacțiune a componentelor instituțiilor reglementatoare și autoritățile contractante/operatorii economici să fie funcțional, sunt necesare acțiuni de creștere a capacităților TIC a autorităților prin educarea competențelor necesare a angajaților, dotarea cu echipament necesar și alocarea de resurse pentru întreținere. În special acest lucru se referă la dimensiunea administrației publice locale.

Capacitatea administrativă exercitată în special la nivel local nu corespunde necesităților tot mai diverse ale comunităților locale. Soluția ar fi dezvoltarea capacității personalului din administrația publică locală de a exercita un management public modern, cu prezența unui personal bine antrenat care să poată dezvălui toate posibilitățile e-Achizițiilor publice. Îndeplinirea acestui deziderat se află într-o strânsă conexiune cu realizarea descentralizării la nivel local. Crescând posibilitățile fiscale, majorând astfel veniturile în bugetele locale și oferind instrumentul de e-Achiziții publice, va fi atins nivelul de independență financiară maximă. Autoritățile publice locale asigurând necesitățile unităților administrativ teritoriale, singure. Modernizarea achizițiilor publice electronice este, fără îndoială, o prioritate a reformei administrației publice, fără de care este imposibilă atingerea unor performanțe serioase în procesul de reformă.

BIBLIOGRAFIE

1. Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 134 din 30 aprilie 2004;
2. Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 94/65 din 28 martie 2014;
3. Directiva 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 395 din 30 decembrie 1989;
4. Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE;
5. Legea nr. 166 din 11.07.2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020” (în vigoare 30.11.2012). Monitorul Oficial nr.245-247 din 30.11.2012;
6. Legea nr. 1166 din 30 aprilie 1997 achiziției de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului (în vigoare 16.10.1997) Monitorul Oficial nr.67-68 din 16.10.1997;
7. Legea nr. 96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice. (în vigoare 27.10.2007). Monitorul Oficial nr.107-111 din 27.07.2007;
8. Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice (în vigoare 30.04.2016, Republicat: Monitorul Oficial nr. 424-429 din 16.11.2018. Monitorul Oficial nr. 197-205 din 31.07.2015;
9. Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație. Monitorul Oficial Nr. 88-90 din 28.07.2000;
10. Hotărârea Guvernului RM nr. 911 din 25.07.2016 pentru aprobarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 (în vigoare 12.08.2016). Monitorul Oficial nr. 256-264 din 12.08.2016
11. Hotărârea Guvernului RM nr. 9 din 14.01.1991 cu privire la aprobarea comenzii de stat a Guvernului R.S.S. Moldova pentru anul 1991, (în vigoare 14.01.1991);
12. Hotărârea Guvernului RM nr. 774 din 04.10.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice folosind licitația electronică, (în vigoare 11.10.2013) Monitorul Oficial nr.222-227 din 11.10.2013;

13. Hotărârea Guvernului RM nr.67 din 27.01.95 pentru aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la modul de formare și plasare a comenzilor de livrare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor pentru necesitățile statului (comanda de stat). Monitorul Oficial nr.15-16 din 17.03.1995;
14. Codreanu Alina. Achizițiile publice – de la origini până la accepțiunile moderne în contextul valorificării unor instituții specific acestui domeniu. Revista Națională de Drept, nr. 10, Chișinău 2017;
15. Zubco Angela. Rolul e-guvernării în modernizarea administrației publice locale. Materialele conferinței științifice internaționale din 10 noiembrie, 2017 . Chișinău, USM, 2018
16. Бурмистров А. А., Государственные закупки СССР в послевоенное время. Accesibil pe Internet: gosudarstvennye-zakupki-sssr-v-poslevoennoe-vremya.pdf
17. Каракбаева А. А. История развития системы государственных закупок в России // Мировые тенденции развития науки, образования, технологий : сборник научных трудов по материалам Международной научно-практической конференции 11 июня 2021г. : Белгород : ООО Агентство перспективных научных исследований (АПНИ), 2021. С. 62-65. URL: <https://apni.ru/article/2535-istoriya-razvitiya-sistemi-gosudarstvennikh>]
18. Modelul sistemului electronic de achiziții publice din Lituania. În: <https://www.oecd.org/gov/public-procurement/country-projects/ania>(accesat 04.02.2022, 11:29)
19. E-government procurement handbook. Asian Development Bank. Mandaluyong City, Philippines, 2013 Accesat în : <https://www.adb.org/sites/default/files/institutional-document/34064/files/e-government-procurement-handbook.pdf> (04.02.2022, 18:24)